

Zofia Nałkowska*

**PRZEMÓWIENIE ZOFII NAŁKOWSKIEJ,
DELEGATKI POLSKIEGO KLUBU LITERACKIEGO,
NA UROCZYSTOŚCI ODSŁONIĘCIA POMNIKA
ELIZY ORZESZKOWEJ W GRODNIE**

Przypadł mi w udziale zaszczyt imieniem pisarzy polskich, zjednoczonych w Polskim Klubie Literackim, złożyć na tym miejscu hołd pamięci Elizy Orzeszkowej, wielkiej artystki słowa i głębokiej myślicielki. Piękna, szlachetna sława, która okryła w kraju i daleko poza jego granicami imię tej polskiej kobiety, przetrwa, póki język polski będzie instrumentem twórczym piękna i myśli. W wielkim jej dziele zawarta jest wszystka przebogata piękność tego kraju i wszystkie rozdzierające go dramaty dziejowe. Jej mądra dobroć znajdowała na nie ratunek nie w rozjątrzeniu i walce, lecz w głębokim poczuciu prawa i braterstwa.

---

* Z. Nałkowska, *Przemówienie*, „Kobieta Współczesna” 1929, nr 45 z 10 XI.

Fotografia Orzeszkowej, 1871,
fot. J. Sadowski
Biblioteka Narodowa w Warszawie